

VALKHOF NIEUWS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VALKHOFVERENIGING

EERSTE UITGAVE IN 1980, PAGINA'S 80-01 TOT EN MET 80-15

Valkhof-Nieuws verschijnt, onder eindredactie van J.Nooy, onregelmatig als losbladige uitgave, welke ingepast kan worden in een 2/4 rings A4-ordner.

INHOUD VAN DEZE UITGAVE:

Verslag van de gehouden jaarvergadering, waarin opgenomen:	
jaarverslag van de vereniging en haar commissies.....	01
financieel verslag en financieel overzicht.....	04
werkplan 1980.....	05
VALKHOF - BIBLIOGRAFIE	11
De Oranjes en het Valkhof 1786 en 1787.....	15

BESTUUR VAN DE VERENIGING:

voorzitter...:J.M.T.Nooy, Groesbeekseweg 444,Nijmegen, 080-222633
secretaris...:J.G.M.v.Meteren, Augustijnenstraat 22 Nijmegen, 080-226341
penningmr....:Th.Verwey, Pr.Wilhelminalaan 1, Berg en Dal, 08895-1504
poortwachter:H.G.M.v.Brienen, Barbarossastraat 50, Nijmegen, 080-233551

POSTADRES DER VERENIGING: POSTBUS 1390 te NIJMEGEN. GIRONR.:4.43.83.63

CONTRIBUTIE: f 20,00 per kalenderjaar. (Voor 65+ en 21- :f 10,00 per jaar)

JAAR VERGADERING

VERSLAG VAN DE BIJEENKOMST VAN DE LEDEN VAN DE VALKHOFVERENIGING OP
OP WOENSDAG 27 FEBRUARI IN HET SCHAEFERHOTEL TE NIJMEGEN.

AGENDAPUNT 1: OPENING EN MEDEDELINGEN /2 : JAARVERSLAG

De VOORZITTER deelt mede dat het bestuurslid Th.Verwey helaas niet aanwezig kan zijn wegens een pas doorstane longoperatie. Hij wenst hem een voorspoedig herstel toe. Vervolgens memoreert hij de officiële goedkeuring van de statuten van de vereniging, welke gevogd zijn door een (verplichte) inschrijving in het Verenigingsregister van de Kamer van Koophandel te Nijmegen. Pas hierna is overgegaan kunnen worden tot het aanvragen van een postgironummer.

(Inmiddels ontvangen. Het nummer luidt: 4.43.83.63)

De VOORZITTER memoreert dat een jaar geleden, op 7 februari 1979, hier op deze plaats een aantal mensen aanwezig waren OM IETS TE GEDENKEN, IETS OPTE RICHTEN EN IETS TE DOEN HERLEVEN.

Herdenken doen we nu weer: het is nu alweer 184 jaar geleden dat de Valkhofburcht onder de veilinghamer verkocht werd als slooppand.

De Vereniging is opgericht, en met succes! In één jaar bijna 200 leden en een veelvoud ervan als warme sympathisanten, zoals gebleken is uit de belanfstelling tijdens de gehouden tentoonstelling in de Kapel en uit de reacties op de aldaar gehouden enquête.

Daarom ook kunnen we met voldoening constateren dat we erin geslaagd zijn om iets daadwerkelijk te hebben doen herleven.

Deze goede start was voor de GEMEENTE NIJMEGEN aanleiding om van haar kant ook volop medewerking te verlenen.

1e: Er is een harde toezegging gedaan tot medewerking tot medewerking aan een betere informatie en aanduiding van de overblijfselen van de burcht nu en van wat er zoal geweest is.

2e: Er zijn geleedn gereserveerd voor een technisch onderzoek van wat er resteert op het Valkhof.

3e: De gemeente zal voorstellen ondersteunen en stimuleren die erop gericht zijn om de contouren van de voormalige burcht weer te geven.

De heer VAN BRIENEN geeft vervolgens een verslag van de werkzaamheden van de Technische commissie. De tentoonstelling, de aanduidingen en de contouren staan daarin centraal. De vorig jaar opgerichte Contourencommissie werd na de tentoonstelling in 1979, met het oog op de toekomstplannen, gesplitst in een technische commissie en een tentoonstellingsgroep. Dit met het oogmerk van een betere taakverdeling. Er wordt nu nog gezocht naar leden en andere belangstellenden die bereid zijn om, zeg maar als derde werkgroep, in de zomermaanden toezicht bij de kapel te houden en eventueel rondleidingen te verzorgen.

Het ligt overigens in de bedoeling om in de kapel permanent tentoonstellingsmateriaal te exposeren.

De ontwerpen voor de informatieborden zijn klaar en zullen met een kostenbegroting binnenkort naar de gemeente worden gezonden. Ook het contourenplan heeft de nodige aandacht van deze commissie gekregen. Voorstellen hieromtrent zullen binnenkort worden uitgebracht.

De heer VAN BRIENEN zegt, namens de werkgroep, gedrokket te zijn van de desolate toestand waarin zich verschillende overblijfselen van de burcht bevinden, maar vooral de toestand van de Karolingische Kapel baart hem veel zorgen. Wanneer de toestand niet binnenkort gaat veranderen, dan loopt Nijmegen de kans zijn meest unieke monument te verliezen. De heer VAN BRIENEN vraagt zich zelf af of de Karolingische Kapel er niet beter aan toe was geweest als deze in een andere stad had gestaan.

De heer VAN METEREN zet vervolgens uiteen wat de activiteiten van de studie- en de publiciteitscommissie zijn geweest.

Door omstandigheden is de studiegroep nog niet goed van de grond gekomen en is beperkt gebleven tot solo-activiteiten van deze en gene. Overigens niet minder waardevol! Zo heeft de heer DE LEEUW zijn krachten gegeven aan een eerste aanzet tot een Valkhofbibliografie en binnenkort zal een boek verschijnen van de hand van de heer DONGELMANS over het verblijf van de Oranjes op de Valkhofburcht. Dit boek bevat tal van interessante wetenswaardigheden over de Oranjes en natuurlijk ook over het Valkhof. Het boek bevat daarnaast vele unieke afbeeldingen.

De publiciteitscommissie is hoofdzakelijk bezig geweest met het promoten van de vereniging naar buiten toe en het verzorgen van de publiciteit rond de tentoonstelling.

Vervolgens geeft de VOORZITTER enige uitleg omtrent "ValkhofNieuws". Zoals reeds eerder is gesteld, is het blad géén doel, maar slechts een middel. Een middel om de leden te laten delen in de bestaande en nieuwe wetenswaardigheden omtrent de rijke historie van de burcht en zijn bewoners.

Een middel om de leden te laten zien hoe een en ander eruit heeft gezien en hoe de positie is van voormalig kasteel en huidige park. Een middel bovendien om iedereen bekend te maken met de acties die de Valkhofvereniging denkt te gaan ondernemen.

Juist omdat het blad een middel moet zijn en geen doel is gekozen voor een eenvoudige vorm van uitgeven. Door gebruikmaking van de toevallig voor handen zijnde stencilmachine kon op zeer voordelige wijze een ledenblad gerealiseerd worden. Faciliteiten zoals de wijkbladen die kennen, hebben verenigingen niet. Een eigen blad in mooie offsetdruk zou enkele tienduizenden guldans per jaar kosten!

AGENDAPUNT 3: FINANCIËEL VERSLAG.

Wegens afwezigheid van de penningmeester geeft de VOORZITTER een toelichting op de financiële stukken: de balans, de exploitatierekening en de begroting voor het komende jaar.

Op een vraag van de heer PAES antwoordt hij, dat met de maker van de Valkhofplaten is overgeengkomen dat van de opbrengst een deel naar hem gaat en dat de rest van de opbrengst voor de vereniging is. De platen worden overigens niet allemaal verkocht: nieuwe leden krijgen ze gratis aangeboden. Over de gratis ter beschikking gestelde platen behoort echter niets aan de maker te worden afgedragen.

De exploitatierekening 1979 wordt ongewijzigd vastgesteld.

In de begroting over 1980 worden op voorstel van het bestuur door de Algemene Vergadering enige wijzigingen aangebracht.

- de post "kosten tijdschriften en papier" wordt opgetrokken van f600,- naar f 1500,00. Dit om binnenkort het mogelijk te maken dat er foto's en tekeningen op betere wijze afgedrukt kunnen gaan worden. (offset)
- de post "portokosten" wordt opgetrokken van f600,00 naar f 900,00.

FINANCIEEL OVERZICHT VAN DE VALKHOFVERENIGING TE NIJMEGEN, ULTIMO 1979.

BALANS PER 31 DECEMBER 1979

Kasgeld	f 180,02	Te betalen kosten:	
Bondspaarbank-rekening	f 2530,64	—porto secretariaat	f 275,—
Vorraden:		—enveloppen idem	f 49,50
—postzegels	f 37,80	—valkhofplaten HE	f 2600,00
—stencilpapier	f 285,—		
—enveloppen,briefpapier	f 50,—		
—tentoonstellingsmateriaal	f 350,—		
—valkhofplaten HE	f 3250,—		
	<u>f 6683,46</u>	K A P I T A A L	f 5737,50
			<u>f 6683,46</u>

EXPLOITATIEREKENING OVER 1979

Portokosten	f 475,90	Contributies	f 3260,00
Papier, enveloppen e.d.	f 464,50	Giften	f 215,—
Oprichtingskosten	f 80,55	valkhofplatenverkoop ná de tentoonstelling	f 450,00
		Bankrente	f 41,24
		Voordelig saldo van de ten- toonstelling (zie hieronder)	f 812,67
Voordelig exploitatiesaldo	f 3757,96		<u>f 4778,91</u>
	<u>f 4778,91</u>		

TENTOONSTELLING 1979

OPBRENGST: platen, foto's, kaarten, giften,	f 2559,62
KOSTEN: fotomateriaal, fotoposters, lichtdrukken, valkhofkaarten, verzekering, aluminiumlijsten, gls, sloten, stallen buizen, e.d.	f 1746,95
	<u>f 812,67</u>

BEGROTING 1980

Kosten tijdschriften papier	f 600,00	Contributies 1980	f 5000,00
Portokosten	f 600,00	valkhofplaten HE verkoop	f 500,00
Kosten tentoonstelling	f 2000,00	Opbrengst tentoonstelling	f 3000,00
H.E.: valkhofplaten	f 400,00		f 8500,00
Vergaderingen en nationale contacten	f 1000,00		
	<u>f 4600,00</u>		<u>f 4600,00</u>
		VERWACHT SATIG SALDO:	f 3900,00

—de post "kosten tentoonstelling" wordt verlaagd tot f 1700,00 omdat er reeds materiaal aanwezig is van de vorige tentoonstelling wat wederom bruikbaar is.

—de post "vergaderingen en nationale contacten wordt teruggebracht van f 1000,00 tot f 100,00

Met deze wijzigingen is het totaal nog onveranderd. Besloten is echter dit op voorstel van de heer WILKE, om een P.M. post toe te voegen, aan te wenden als voorlichting aan scholen.

Bovendien geeft de vergadering toestemming om een bedrag van ca f400,00 te bestemmen voor een adresseringssysteem voor de ledenadministratie. De geplande uitgaven voor 1980 belopen aldus f 5000,00.

De geplande inkomsten voor 1980 worden geschat op f 8500,00, mits er voldoende nieuwe leden kunnen worden ingeschreven.

Het te verwachten batig saldo zal dan f 3500,00 gaan bedragen.

Dot saldo zal voor een deel op gaan in de activiteiten van het werkplan, het resterende deel zal als reserve dienen.

AGENDAPUNT 4 : VASTSTELLING CONTRIBUTIE

Het bestuursvoorstel om de contributie te handhaven op het peil van 1979 wordt door de vergadering overgenomen. Het blijft aldus f 20,00 per jaar als standaard-contributie en als uitzondering f 10,00 voor diegenen die jonger zijn dan 21 jaar, danwel ouder dan 65 jaar.

AGENDAPUNT 5 : BESTUURSVERKIEZING

Conform artikel 9, lid 5 van de statuten der vereniging moet elk jaar één bestuurslid aftreden, maar is ook weer herkiesbaar. Dit jaar heeft de heer VAN BRIENEN gevraagd de procedure te ondergaan. De Algemene Vergadering heeft hem echter met applaus wederom benoemd tot lid van het Bestuur.

AGENDAPUNT 6 : WERKPLAN 1980

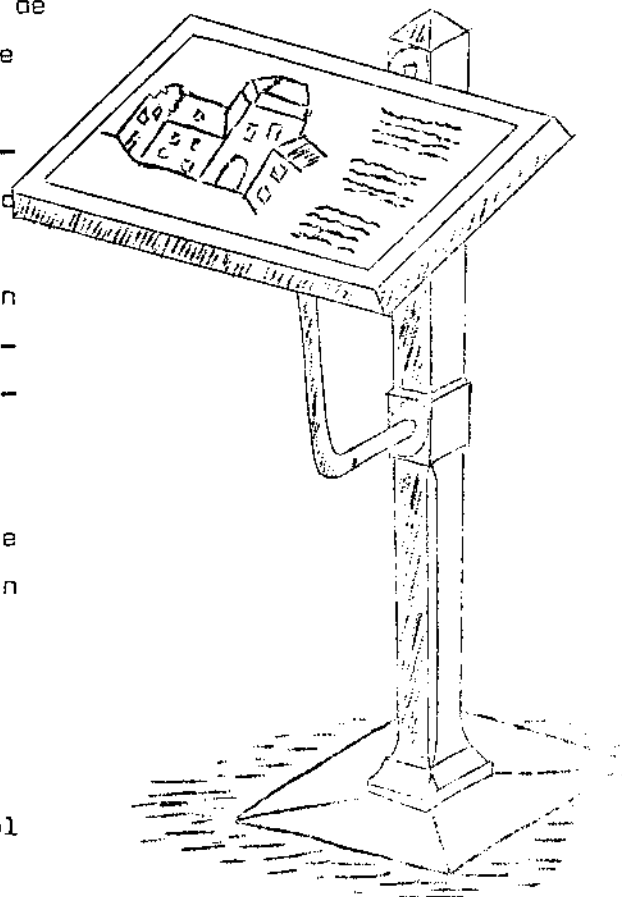
1. Ook dit jaar zal er weer een tentoonstelling zijn in park en kasteel. Hopelijk gedurende de gehele zomermaanden tenminste elke zaterdag en elke zondag en tijdens de zomerfeesten elke dag.

Voor groepsbezoek zal er op afroep een gids ter beschikking worden gesteld en met rederij Thonnissen is er contact gelegd om de rondvaart op

de Waal , naar keuze, te besluiten met een rondgang op het Valkhof onder deskundige leiding.

2. De Karolingische kapel dient méér gebruikt te gaan worden, waarbij nog niet hardop gedacht kan worden aan huwelijksinzegeningen of andere typische kerkelijke activiteiten, hoewel het toch wel een kapel is. Serieus wordt er echter gedacht en gewerkt aan de mogelijkheid tot het plaatsen van een kerstgroep in de kapel. (uiteraard alleen in de kersttijd!)

3. De tentoonstelling betreft naast de kapel ook het park. Er is binnen onze vereniging een ontwerp gemaakt voor het plaatsen van permanente informatiepanelen in een vorm welke passend is voor het waardige karakter van het park en zijn verleden. Lage stalen paaltjes in de vorm wat heet: Amsterdammertjes. Ze zijn het best te vergelijken met de borstwering rond de Commanderie. Het plan is om ongeveer zeven van die paaltjes met daarop de informatie in een opgelast paneel in het park aan te brengen. De kosten, het aantal en de vorm zullen ter goedkeuring aan het gemeentebestuur worden voorgelegd. Gezien de eerder gedane toezegging, zijn we echter vol vertrouwen. Mocht echter het project niet of niet op tijd gelukken, dan hebben wij nog de palen en panelen van vorig jaar achter de hand om in ieder geval het park te voorzien van de broodnodige informatie. Dus aangekleed wordt het park zeerzoker!

4. Een specifieke combinatie van parkaanduiding en kapelaankleding zal plaats vinden ten behoeve van KERKEPAD '80 op 5 en 12 juli. Op initiatief van de N.C.R.V. zullen duizenden mensen van heinde en verre komen om de Valkhofkapel te bezoeken en daarnaast ook de Stevenskerk, de twee kerken in Beek, het kerkje te Persingen en de kerk in Ooy. Het getal van duizenden is echt niet overdreven!

Voorafgaande aan beide bezoeken op 5 en 12 juli, zal de T.V. er aandacht aan besteden op vrijdag 4 juli van 22.30 tot 23.15 uur en een korte herhaling op vrijdag 11 juli om dezelfde tijd.

Op woensdag 25 juni zal er door de N.C.R.V. een persconferentie gegeven worden, waarin alles uitgebreid uit de doeken zal worden gedaan. Wel kunnen we nu reeds stellen dat Nijmegen en het Valkhof het zal bemerken dat ze een KERKEPAD-stad is!

5. Nu er door de gemeente Nijmegen toezegging is gedaan tijdens de behandeling van de begroting jongleden december voor het verlenen van medewerking bij het aangeven van de BURCHTCONTOUREN, is het wel gewenst dat deze contouren juist zullen worden aangegeven!

Van de Dienst Publieke Werken hebben we weliswaar duidelijk gedetailleerde tekeningen hieromtrent, doch we verkeren in de gelukkige mogelijkheid, dat deze contouren nader onderzocht kunnen worden, zonder te gaan graven. Met behulp van moderne electronica is het haast te dage mogelijk om verschillen in bodemgesteldheid exact te doen bepalen. Ook al zijn alle fundamente van de burcht goed uitgegraven vanwege de verkoop, dan nog zal de bodemdichtheid ter plekke de sporen tonen van een eeuwenlang druk van zware vestingmuren.

De moderne techniek zal ze dus voor ons openbaren en wijzelf zullen ze vervolgens duidelijk zichtbaar maken. Wij denken dan niet aan muurtjes of hegggetjes of andere obstakels die het park grondig verpesten, maar we denken aan een eenvoudige weergave door het ondiep ingraven van twee of drie rijen stenen, bij voorkeur de uitgegraven kinderkopjes van het Kelfkensbosch, die door de aangebracht asfaltlaag toch aan een zijde onbruikbaar zijn geworden. Het ingraven op niveau geeft géén verstoring van het park, erkan gewoon over de paden gelopen worden en het gras in de perken kan gewoon machinaal ge-gras-maaid blijven worden. Het tijdstip van realisering van deze activiteit is op dit moment nog niet te geven, maar dat het zal gebeuren, is wél zeker!

6. In het laatst verschenen ValkhofNieuws van 1979 hebt u iets kunnen lezen over de putten van het Valkhof. De oostelijke put, nabij de voormalige keuken, is in ieder geval nog grotendeels intact.

Er is een reële mogelijkheid dat tenminste één van beide putten, het zal de oostelijke wel worden, hersteld zal kunnen worden door het opmet-selen van het bovenstuk in de oude vorm van metselverbanden. De onderhandelingen hierover zijn gaande, hoewel de uitvoering wel in 1981 zal

7. In de tweede uitgaven van ValkhofNieuws in 1979 op blz. 79-15 hebt u kunnen lezen over het Valkhof in de 18e eeuw. De figuur van Willem V stond hier centraal. Hierover én over het Valkhof in die tijd is echter nog veel meer bekend en dus te vertellen en te bestuderen. De schrijver van dat artikel, de heer M. DONGELMANS, is doende zijn excellente scriptie in boekvorm te laten uitgeven.

Nu is bekend dat het zal worden uitgegeven als deel van de serie : Nijmeegse Studiën en wel door het Gemeente Archief. Eind april kunt u het in de boekhandel verwachten.

Nu reeds kan ik u warm aanbevelen, want er staat een schat aan gegevens omtrent deze voorvader van ons koninghuis en bovendien staat het Valkhof hierin centraal. Koop het voor het uitverkocht is!!!

8. Eveneens in dat tweede nummer hebt u de uitslag van de enquête kunnen vernemen, zoals gehouden tijdens de tentoonstelling.

Herbouw, geheel of gedeeltelijk, van de burch met de schitterende donjon, was de wens van de overgrote meerderheid. Dat is één aspect. In het ontwerp van het stedelijk structuurplan van de gemeente Nijmegen staat als wensen opgetekend dat er in het centrum behoefte is aan:

- ruimte voor een centrale bibliotheek à 5600 m²,
- ruimte voor een centrum t.b.v. volwasseneneducatie à 7250 m²,
- oefenruimten voor de amateuristische kunst,
- werkruimte voor professionele kunstenaars,
- uitbreiding van expositie ruimte voor de Commanderie,
- uitbreiding van expositie ruimte voor Museum Kam. Dat is aspect twee.

Wie aspect één combineert met aspect twee, de wens van herbouw bij de noodzaak van creëren van ruimte in het centrum, dan zal het u duidelijk zijn dat een eventuele herbouw beslist géén loze ruimten zal opleveren, integendeel.

Evanzeer is het echter waar dat u punt 8 van dit werkplan niet tot dit werkplan zal mogen rekenen, althans niet voor het jaar 1980.

Vervolgens geeft de VOORZITTER het woord aan de vergadering om commentaar te leveren op het werkplan-voorstel en om nieuwe suggesties te geven.

De heer WILKE pleit ervoor om ook op scholen voorlichting te stimuleren over het Valkhof en alles wat daarmee verbonden is. Dit voorstel wordt aangenomen en bij de begroting is er reeds rekening mee gehouden, zij het met een P.M. post.

De heren PAES en WOLF zeggen dat er ook vanuit de gemeente voorlichting over het Valkhof wordt gegeven. Afgesproken wordt dat er wordt gezien wat de mogelijkheden zijn om in samenwerking met het Archief de voorlichting te verzorgen.

De heer PAES pleit ervoor meer aandacht te schenken aan de archeologische achtergrond van het Valkhof. Men is niet alleen in de burcht sec geïnteresseerd. Daarnaar gevraagd deelt de VOORZITTER mede dat de Valkhofvereniging geen rechtstreekse contact heeft met het R.O.B. Hem is wel bekend dat het Valkhof is opgenomen in het programma van het stadskernonderzoek. Maar gezien het 5-jaren woningbouwplan in de benedenstad zal daar eerst door het R.O.B. het werk gedaan moeten worden, alvorens er huizen gebouwd gaan worden.

De heren BORGERS en v. METEREN vragen zich af wat er met het Florabeeld is gebeurd wat vroeger op het Valkhof heeft gestaan. Omdat noch het bestuur of iemand van de vergadering daar een antwoord op went, zal het dus opgezocht worden via het plegen van informatie bij de gemeente. De heer POOS vraagt zich af of er niet wat weinig mensen zijn die de ledenvergadering bezoeken, waarop de VOORZITTER hem bezwaart dat procentueel gezien het een mooie opkomst is.

De heer POOS is voorts bevreesd dat de door de technische commissie ontworpen informatiepaaltjes onvoldoende stevig zullen zijn en dat ze zullen worden misbruikt als zitgelegenheid. De VOORZITTER deelt mede dat deze aspecten terdege door de ontwerpers zijn bekeken en vervolgens zijn meegenomen bij het ontwerp van de paaltjes.

Tenslotte vraagt de heer POOS nog naar het mogelijk gebruik van de muziektent. Hij vond het vroeger altijd een aardig geheel. Het antwoord hierop was dat het vroeger danook functioneerde, hetgeen nu niet meer het geval is.

In aansluiting hierop vraagt de heer DE LEEUW zich af, of, als de contouren zullen worden aangegeven, de muziektent niet zou moeten sneuvelen. De voorzitter geeft aan dat die tent inderdaad in de weg staat. De huidige functie van de muziektent, opbergplaats voor tuingereedschap, zou overgenomen kunnen worden door een gerestaureerde Barbarossaruïne wanneer aldaar de nu ontbrekende vloer wederom werd aangebracht. Dan ontstaat er naast de bergruimte tevens een podium welke geschikt is voor zowel muziek als toneel, wagens de reeds aanwezige reflectieschelp van de ruïne zelf. In die situatie krijgt een ruïne én een Valkhofpark prompt een duidelijke méérwaarde toebedeeld, alwaar het naast gelegen parkeerterrein alleen maar gunstig kan werken.

De heer VAN BRIENEN merkt op dat bij het aangeven van de contouren op eenvoudige wijze gebruik gemaakt zou kunnen worden van de nu links en rechts verspreide steenfragmenten. Op deze wijze zou hier en daar een klein deeltje van de contour duidelijker gemarkeerd kunnen worden. De heer DE LEEUW pleit er voor om de jaarvergaderingen te combineren met een lezing, een diavoordracht e.d. Staande de vergadering verklaart de heer DONGELMANS zich bereid om de eertsvolgende vergadering een lezing te verzorgen.

Tenslotte doet de heer LAMERS, de bouwer van de mooie maquette, de idde aan de hand om het Hof van Holland te proberen te herbouwen. (Hof van Holland vormde de verbindende schakel tussen westelijke burchtvleugel en de Karolingische kapel.)

Op die manier komt er ruimte voor opslag voor het kostbare restant materiaal van het Valkhof, men kan er een verwarmingsinstallatie in kwijt ten behoeve van de kapel en bovendien kan men er een trap in maken die het mogelijk maakt om de bovenrondgang van de kapel toegankelijk te maken, net zoals het vroeger ook was.

De VOORZITTER is spreker dankbaar voor de suggestie, maar verklaart tevens dat het hem nog een beetje vroeg lijkt om te gaan praten over een stukje herbouw en dan vooral van een stukje dat eigenlijk een verbinding is tussen twee afzonderlijke delen van de totale burcht. Funktioneel zou het een bijzonder prettig onderdeelje zijn, maar esthetisch zou het volgens hem een moeilijk iets kunnen zijn.

Na deze laatste inbreng van de vergadering dankt de VOORZITTER een ieder voor zijn komst en zijn inbreng en sluit de vergadering.

VALKHOFF BIBLIOGRAFIE

- arkstee, H.K. Nijmegen. Oude Hoofdstad der Batavioren.
(Nijmegen, Isaac v. Campen, 1733)
(facsimile-heruitgave: Fa. ten Hoet 1972)
- Berchen, W. van Chronicon Geldriae Hs. 15e eeuw. (Gom. Arch. Nijm.)
- Bergh, Mr. L. Ph. V. v. d. Nijmeegsche Bijzonderheden,
(Nijmegen, H.C.A. Thieme 1881)
- Handboek der Middelnederlandse Geographie,
naar de bronnen bewerkt, Leiden 1852
- Boeren, Dr. P.C. De oorsprong van Limburg en Gelre.
(Maastricht/Vroonhoven, Gebbrs. v. Aelst, 1938)
- De Nijmeegse Mis van St. Gregorius. (Nijm. z.j.)
- Bogaerts, A.J. Kaart van Nijmegen en omstreken. (Breda, z.j.)
- Brinkhoff, Dr. J.M.G.M. Nijmegen in vertellingen. (Zaltbommel, E.B. 1974)
- Kent u ze nog... de Nijmegenaren.
Zaltbommel, Europese Bibl. 1974)
- Zwerftochten door de geschiedenis van Nijmegen,
(Zaltbommel, Eur. Bibl. 1966)
- Brugghen, Mr. J.J.L. v. d. Troostrede aan het oude Nijmegen.
(Utrecht, Kemink & Zn, 1861)
(facsimile-heruitgave: Historie, Nijm. 1876)
- Buurman, J. Aardrijkskundige Beschrijving der Stad Nijmegen.
(Nijm. Wed. J.C. Vieweg & Zn., 1829)
- Craandijk, J. Wandelingen door Nederland, (Gelderland I, 1881)
(heruitgave: Zaltbommel, Eur. Bibl. 1968)
- Dalen, A.G. van Rondom het Tolhuis aan Rijn en Waal.
(Zutphen, Walburg-pers, 1972)
- Does, F. de & Jong, I. de Nauwkeurige Beschrijving de Overstroming bano-
vens derzelfer treurige Gevolgen, zo buiten als
binnen deze Republiek in den Jare MDCCLXXXIV
voorgevallen, met Kunstplaten.
(Leiden/Amsterdam, 1875)
- Gorissen, Dr. F. Stede-atlas van Nijmegen,
(Brugge, uitg. Wiek-Op 1956)
- Die Burgen im Reich vom Nimwegen.
- Groen van Prinsterer, Archives ou correspondance inédite de la maison
Mr. G. d'Orange-Nassau 1552-1581, 8 delon en suppl.
(Leiden, 1835-1847)

- Haar, Dr. B. ter Gids voor Wandelaars in Nijmegens' Omstreken.
(Berg en Dal/Amsterdam, G.L.Funcke 1880)
- Spoorweg Nijmegen-Arnhem. Bijdrage in tijdschr.:
"Eigen Haard" jaargang 1879
- Hasselt, H. van Bijdragen voor den Burg van Nijmegen, tovens on-
der d'Oude Dieren, daarvan die Auer-ox gegischt
wiens Kop bij den Doorbraak des Bandijks te
Weurd in dit Jaar aldaar te voorschijn gekomen.
1468? (Arnhem, J.H.Moeleman, 1805)
- Heiningen, H. van De historie van het Land van Maas en Waal,
(Zaltbommel, Eur.Bibl. 1965)
- Het Gelders Rivierengebied.
- Tussen Maas en Waal, 1321-1971
(Zutphen, WalburgPers, 1971)
- Henrichs, L. Das alte Geldern. Red.: Gregor Hövellmann.
(Butson & Bercker, Kevelaer/Geldern 1971)
- Hoeck, S.J., F. van De Jezuiten te Nijmegen. ('s Bosch, Malmberg 1921)
- Het St. Stevenskapittel en de Regulieren in ver-
band met de oprichting oner tweede parochiekerk
te Nijmegen. 1585-1590 in: Bossche Bijdragen,
deel III, pag. 155 sqq.
- Een "Legerboek" der St. Staphonskerk te Nijmegen
(Bossche Bijdragen, deel VI, pag. 45 sqq.)
- Corpus Iconoclasticum, (Documenten over de
Beeldenstorm in 1566 in de Bourgondische Mo-
narchie. Deel II: Nijmegen (uitg. Talburg)
- Hoet Jz., C. ten Het Geldersch Lustoord of Beschrijving van de
Stad Nijmegen en derzelver Omstreken met ge-
schied- en oudheidkundige Bijzonderheden.
(Nijmegen, Wod. J.C. Vieweg & Zn., 1825)
(facsimile-heruitgave: Vroom & Dreesmann)
- Handboekje voor Reizigers, welke vermaakshalve
de Stad Nijmegen en haren omtrek bezoeken.
- Ivens, C.A.P. S.O.S.: Sanering Oude Stad, "Het Groene Balcon"
Rede, uitgesproken op stadhuis, april 1940
- Jong, Dr. J.A.B.M. Hendrik Hoogers, Patriot en Kunstenaar, 1747-1814
(Zaltbommel, Eur.Bibl. 1969)
- Nijmegen, Monumenten uit een rijk verleden.
(Gem. Nijmegen, Gebrs. Janssen, 1960)
- De Nijmeegse St. Steven tot aan de Reductie.
(Spectrum Utrecht/Antwerpen, MCMLII)

- Knipping, Dr. R. & Kisky, Wilhelm Die Regesten der Erzbischöfe von Köln 1100-1332. (Bonn 1901/1915)
- Klappert, J. H. De Stad Nijmegen en haer Omstreken.
- Lummel, H. B. van Noviomagum, Herinneringen aan Nijmegens Geschiedenis. (Nijmegen, P. J. Milborn, Sneldrukkers der Waesinrichting, 1883)
- Meijer, G. A. Katholiek Nijmegen. 2 dln (Nijmegen, 1904-1905)
- Mulder, J. e. a. De electriche trams van Groningen, Arnhem en Nijmegen. (Zaltbommel, Eur. Bibl.)
- Nijhoff, I. A. Gedenkwaardigheredn uit de Geschiedenis van Gelderland. (Nijhoff, Arnhem, 1830-1875)
- Pikkemaat, Dr. G. Bataafse Vrijheid in Nijmegen 1794-1795. (Nijmegen, Dekker & v. d. Vegt, 1863)
- Plath, Dr. Konrad Het Valkhof te Nijmegen en de nieuwste opgravingen. (Amsterdam, C. v. Langenhuisen, 1898)
- Poll, Mr. W. v. d. Nijmegen in 1794. (Nijmegen, C. v. Weg & Zn, 1894)
- Schaik, R. van Marienburg. (Nijmeegse Studiën, deel IV. Gem. Arch.)
- Schevickhaven, H. D. J. van De St. Stephenskerk te Nijmegen. (Nijmegen, Fa. ten Hoet 1900)
- Penschetzen uit Nijmegens' Verleden, deel I. (Nijmegen, Fa. ten Hoet 1898)
- Penschetzen uit Nijmegens' Verleden, deel II. (Nijmegen, Fa. ten Hoet 1898)
- Afval en Reductie van Nijmegen, 1585-1591. in: Bijdragen en Mededelingen, Gelre dl. XIV 3vv.
- Repertorium Noviomagense. (Vereniging Oppidum Batavorum). (Nijmegen, MacDonald 1906)
- Uit Nijmegens Verleden. (Arnhem? Gijsbers & v. Loon)
- Schimmel, Dr. J. A. Nijmegen in prenten.
- Smetius, J. Chronijk van de Stad der Batavieren. (Nijmegen, A. v. Goor, 1784)
- Schneider, Prof. Dr. J. Die Rheinlandschaft van Nijmegen bis Xanten unter der Herrschaft der Römer. (Neue Beiträge zur alte Geschichte und Geographie der Rheinland.) (Düsseldorf, 1860)
- Schonck, Mr. E. J. B. Lotgevallen van Nijmegens Burgt, gezogd het Valkhof. (Nijmegen, A. v. Goor, 1805)
- Nijmeegsch alzigt op den Hoffberg, van ouds het Valkhof genaamd.
- Wandeling over het Valkhof. (1817)

- Servaas van Rooyen, A.J. Gelderland in Herinneringen en indrukken.
(Nijmegen, H.C.A.Thieme, 1910)
- Slichtenhorst, A.v. XIV Boeken van de Geldersche Geschiedenissen.
1654
- Sliepenbeek, P. Het Valkhof, Historisch Nijmegen in pen en
penseel. (Brugge, uitg. Wiek-Op 1961)
- Sloet, L.A.J.W. Baron Oorkondenboek der Graafschappen Gelre en Zut-
phen, 2 delen. ('s-Gravenhage, 1872-1876)
- Terpstra, J.L.A. Nijmegen in de Middeleeuwen, diss. Amsterdam.
(A.H.Kruyt, 1917)
- Veen, Dr. J.S. van Het Kapittel van de St. Steven en de Reguliere
Kanunikken te Nijmegen in de jaren 1587 en 1588
in: Bossche Bijdragen dl. VI pag. 37 sqq.
- Weve, Ir. J.J. Monumenten van Geschiedenis en Kunst in Nijmegen
in: Bulletin Ned. Oudheidkundige Bond jrg. 1919 nr 3
- Het Valkhof. Onuitgegeven manuscript over de
burcht, berustende in het Gem. Archief Nijmegen.

Opgesteld te Beek-Ubbergen, 9 febr. 1979. : P. de Laeuw.

Nagekomen vermelding:

- Dongelmans, M.J.M. De Oranjes op 's Furstendoms Burcht te Nijmegen.
Nijmeegse Studiën, deel IX. (Gem. Arch. 1980)

DE ORANJES EN HET VALKHOF

Wetenschappelijke titel: DE ORANJES OP 'S FURSTENDOMSBURCHT TE NIJMEGEN.

Onder deze titel is een dezer dagen bij het Gemeente Archief een boek van de persen gerold, dat geschreven is door Maarten Dongelmans.

Kernpunten van dit zéér lezenswaardige boek zijn:

- Een korte, globale, geschiedenis van het kasteel zelf.
- Inleidende schets van de redenen van het verblijf van Willem V alhier
- De situatie waarin zich het Valkhof op het einde van de 18e eeuw bevond. De burcht als gebouw wordt zeer ruim belicht alsmede het hofleven in die 18e eeuw. *)
- De gang van zaken rondom het ingebruiknamen van de burcht als "stadhouderlijk kwartier". Moeilijkheden bij restauraties, opknappwerkzaamheden, inrichting ten behoeve van de stadhouderlijke familie en haar hofhouding, dit alles zeer gedetailleerd. *)
- Beschrijving van de indeling van de burcht ten tijde van het verblijf van Willem V. *)
- Functiebeschrijving van de diverse vertrekken. *)

*) :berustend op nog nooit aangeboorde bronnen, o.a. aanwezig op het Rijksarchief te Arnhem.

- Karakterschetsen en persoonsduiding van de leden van de stadhouderlijke familie: Willem V, prinses Wilhelmina, hun kinderen: Willem Frederik (de latere koning Willem I), Frederik en Louise.
- Situatie aan het Hof van de Oranjes.
- Beschrijving van de politieke situatie te Nijmegen gedurende 1786-1787
 - a) de rol van de katholieken
 - b) prinsgezinden en patriotten
 - c) politiek van de magistraat
 - d) rol van de burggraaf.
- De Nijmeegse middenstand en de kunstenaars en het bezoek van de Oranjes
- Een nadere beschrijving van het leven dat de Oranjes op het Valkhof geleid hebben, voornamelijk op basis van bronnen uit het archief van het Koninklijk Huis te Den Haag. Hierbij komen aan de orde:
 - feesten op de burcht (hofbals, ontvangsten)
 - feesten in de stad gevierd (parades e.d.)
 - tijdverdrijf van de vorstelijke personen (muzieklevens, manege, theater)
 - uitstapjes naar Kleef, Elten, paleis 't Loo
 - opvoeding van de vorstelijke telgen (onderwijs)
 - vorstelijke en andere bezoeken aan het kasteel (o.a. familieleden van de Oranjes)
 - kerkbezoek
 - terugkeer van Willem V en zijn gezin naar Den Haag.
- De politieke situatie in de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën 1786-1787, in samenhang met het verblijf van de stadhouderlijke familie te Nijmegen.

Dit vormen dan de kernpunten van de tekst. Bovendien bevat het boek ook nog tal van fraaie en bijzondere prenten en afbeeldingen, waaronder er diverse zijn die nog niet eerder getoond zijn.

Wie het boek wenst te bezitten: want u zich tot het Gemeente Archief.